Web-technológia Cascading Style Sheets, II. rész

Dr. Hatwagner F. Miklós

Széchenyi István Egyetem, Győr

https://github.com/wajzy/GKxB_INTM049.git 2020. április 3.

15

16

text-align

Vízszintes igazítás: left (balra), center (középre), right (jobbra), justify (sorkizárt)

```
vizszintes.html

. balra { text—align: left }
. kozepre { text—align: center }
. jobbra { text—align: right }
. sorkizart { text—align: justify }

<
```

Balra igazított szöveg

A HTML (angolul: HyperText Markup Language=hiperszöveges jelölőnyelv) egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a W3C (World Wide Web Consortium) támogatásával.

Középre igazított szöveg

A HTML (angolul: HyperText Markup Language=hiperszőveges jelölőnyelv) egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a W3C (World Wide Web Consortium) támogatásával.

Jobbra igazított szöveg

A HTML (angolul: HyperText Markup Language=hiperszöveges jelölönyelv) egy leirio nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a WSC (World Wide Web Consortium) támogatásával.

Sorkizárt szöveg

A HTML (angolul: HyperText Markup Language=hiperszőveges jelölőnyelv) egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a W3C (World Wide Web Consortium) támogatásával.

```
hyphens: elválasztások, hogy a szöveg tördelése még finomabb legyen
none
nincs elválasztás, alapértelmezés
manual
elválasztás csak a kézzel előre megjelölt helyeken (‐, ­)
auto
automatikus elválasztás
```

16

elvalasztas.html

```
8 Nincs elválasztás. Nincs elválasztás. Nincs elválasztás.
```

```
12 El‐ vá‐ lasz‐ tás
13 kézzel megjelölt he­ lye­ ken. El‐ vá ‐ lasz
```

```
Automatikus elválasztás. Automatikus
```

Nincs elválasztás. Nincs elválasztás.

El-vá-lasz-tás kézzel megjelölt helyeken. El-vá-lasz-tás kézzel megjelölt helyeken. El-vá-lasz-tás kézzel megjelölt helyeken.

Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás. Automatikus elválasztás.

```
vertical-align: tetszőleges elem függőleges igazítása
baseline
   szülő szövegének alapvonalához
távolság
  tetszőleges mértékű süllyesztéshez/emeléshez, negatív érték is elfogadott
  sormagasság %-ában megadott emelés/süllyesztés, negatív érték is elfogadott
sub
   szülő alsó indexéhez
super
   szülő felső indexéhez
```

```
top
  sor legmagasabb eleméhez
text-top
  szülő elem szövegének tetejéhez
middle
  szülő közepéhez
bottom
  sor legalsó eleméhez
text-bottom
  szülő szövegének aljához
```

fuggoleges.htm

```
baseline SZÉCHENYI BECYETEM alapyonal
távolság JESZÉCHENYI EGYETEM -10px
 SZÉCHENYI
EGYETEM 50%
sub SZÉCHENYI alsó index
     SZÉCHENYI
EGYETEM felső index
   SZÉCHENYI
Sor legfelső eleméhez
text-top széchenyi
text-top szülő szövegének tetejéhez
middle SZÉCHENYI

SZÉCHENYI

SZÜLŐ KÖZEDÉHEZ
bottom Széchenyi
bottom Sor legalsó eleméhez
text-bottom szülő szövegének aljához
```

text-indent

Első sor behúzása: távolság (a bekezdés bal szélétől számított behúzás), % (szülő elem szélességének százalékában adott behúzás)

behuzas.html

A HTML (angolul: HyperText Markup Language=hiperszöveges jelölőnyelv) egy leíró nyelv, melyet weboldalak készítéséhez fejlesztettek ki, és mára már internetes szabvánnyá vált a W3C (World Wide Web Consortium) támoatásával.

Az aktuális változata a 4.01, mely az SGML általános jelölőnyelv egy konkrét alkalmazása (azaz minden 4.01-es HTML dokumentum egyben az SGML dokumentumszabványnak is meg kell, hogy feleljen). white-space: fehér karakterek értelmezése

normal

szomszédos fehér karaktereket összevonja, alapértelmezés

nowrap

nem tördeli a hosszú sorokat, de a szomszédos fehér karaktereket összevonja

pre

utánozza a HTML elem működését, minden fehér karaktert megőriz

pre-line

szomszédos fehér karaktereket összevonja, de tördeli a sorokat, ha szükséges

pre-wrap

minden fehér karaktert megőriz, és tördel, ha szükséges

Nem választ magától monospace karakterkészletet!

```
fahrcels2.html
            white—space: pre;
            font—family: monospace;
10
14
        >
    Fahrenheit — Celsius
15
16
```

```
Fahrenheit - Celsius
       300
                148.9
       280
                137.8
       260
                126.7
       240
                115.6
       220
                104.4
       200
                 93.3
                 82.2
       180
       160
                 71.1
       140
                 60.0
       120
                 48.9
       100
                 37.8
        80
                 26.7
        60
                 15.6
         40
                  4.4
         20
                 -6.7
                -17.8
```

```
letter-spacing: betűk közötti távolság
```

normal

szokásos távolság, alapértelmezés

távolság

betűk közötti távolság, negatív érték is elfogadott

word-spacing: szavak közötti távolság

normal

szokásos távolság (betűmagasság negyede), alapértelmezés

távolság

szavak közötti távolság, negatív érték is elfogadott

tavolsag.html

Néhány szóban a b e t ű k t á v o l s á g á t m e g n ö v e l t ü k , másutt lecsökkentettük, de néhány helyen megőriztük az eredeti állapotot. Hasonlóan a szavak közti szóközöketi slehet sűríteni, de ritkítani is.

```
text-transform: szöveg átalakítása
normal
  nincs átalakítás, alapértelmezés
capitalize
  minden kezdőbetűt nagybetűvel nyomtat
uppercase
  csupa nagybetűvel nyomtat
lowercase
  csupa kisbetűvel nyomtat
```

nagybetu.html

```
nagykezdo { text—transform: capitalize }
nagybetu { text—transform: uppercase }
kisbetu { text—transform: lowercase }

Ebben a bekezdésben nincsen semmi különös 
cp class="nagykezdo">ltt viszont minden szó első betűje nagybetűs
```

Ebben a bekezdésben nincsen semmi különös.

Itt Viszont Minden Szó Első Betűje Nagybetűs.

LEHET KIABÁLNI IS.

vagy úgy járni, mint szegény nemecsek.

text-decoration-line: vonal húzása a szöveggel párhuzamosan

none

nincs vonalazás, alapértelmezés. Pl. hivatkozások aláhúzásának eltávolításához használható.

underline

aláhúzza a szöveget; félrevezetheti az olvasót, ha nem csak a hivatkozások jelennek meg aláhúzással!

overline

a szöveg fölött húz vonalat

line-through

áthúzza a szöveget

```
text-decoration-style: a vonal stílusa
solid
  folytonos vonal
double
  dupla vonal
dotted
  pontvonal
dashed
  szaggatott vonal
wavy
  hullámos vonal
```

text-decoration-color: a vonal színe szín tetszőleges CSS színmegadási móddal

Rövidítés:

text-decoration:

text-decoration-line text-decoration-color text-decoration-style Akár többféle vonal is megadható, tetszőleges rész elhagyható, sorrend tetszőleges

4□ > 4周 > 4 = > 4 = > ■ 900

dekoracio.html

```
7     .ala { text-decoration: underline; }
8     .fole { text-decoration: overline; }
9     .at { text-decoration: line-through; }
10     .helytelen { text-decoration: wavy red underline; }
11     .kombinalt { text-decoration: overline underline blue dotted; }
15     A szavak <span class="ala">alá</span> és <span class="fole">
16     fölé</span> is lehet vonalat húzni, de <span class="at">ki is
17     húzhatjuk</span>, a <span class="helytelen">hejtelenül</span>
```

A szavak <u>alá</u> és <u>fölé</u> is lehet vonalat húzni, de <u>ki is húzhatjuk</u>, a <u>hejtelenül</u> írt szavakat megjelölhetjük és mindenféle <u>kombinációkat</u> is kitalálhatunk.

text-shadow: szöveg árnyéka

h-shadow v-shadow blur-radius color

vízszintes eltolás, függőleges eltolás, elmosás mértéke, szín.

Az elmosás mértéke elhagyható, a többi kötelező. Az eltolásoknál negatív értékek megengedettek. Vesszővel elválasztva több árnyék is megadható egyszerre.

none nincs árnyék, alapértelmezés

arnyek.html

```
.dupla { text—shadow: #666666 1px 2px, #AAAAAA 2
            \hookrightarrow px 4px; }
         .neon { text-shadow: 0px 0px 10px red: }
         .lathatatlan {
10
          color: white:
11
          text—shadow: 2px 2px 10px black;
12
16
       Dupla árnyékot vet a szöveg 
17
       <p class="neon">Tiszta '80-as évek!</p>
       Csak az árnyék miatt
18
          → olvasható.
```

Dupla árnyékot vet a szöveg.

Tiszta '80-as évek!

Csak az árnyék miatt olvasható

```
line-height: sormagasság
normal
  betűméretből következő sormagasság, alapértelmezett
szám
  az aktuális betűméretet ezzel szorozva kapja meg a sormagasságot
távolság
  rögzített sormagasság, CSS mértékegységben
  az aktuális hetűméret %-a
```

sormagassag.html

```
p { border: 1px solid black; }
masfeles { line-height: 1.5; }
dupla { line-height: 200%; }

Normál sormagasság 
Másfeles sormagasság 
Kétszeres sormagasság
```

```
Normál sormagasság.
```

Másfeles sormagasság.

Kétszeres sormagasság.

Többféle írásirány támogatott egyazon oldalon

```
irasirany.html

7     .jobbro|Ba|ra {
          direction: rtl;
          unicode-bidi: bidi-override;
10     }

14     Ba|ró| jobbra.
     Jobbró| ba|ra.
```

Balról jobbra.

.arlab lórbboJ

Készítse el az ábrán látható weboldalt!

- Induljon ki a szoveg.txt fájlból!
- A címsor betűi között hagyjon 5-5 képpontnyi helyet,
- írja csupa nagybetűvel, és
- jelenítsen meg alatta 3-3 képpontnyival jobbra és lefelé eltolt árnyékot, mely kék színű, és elmosásának sugara 10 képpont!
- A bekezdés legyen sorkizárt igazítású,
- a sormagasság másfélszeres,
- az első sor behúzása 20 képpontnyi,
- és automatikusan elválasztott!
- Az emberek neveit emelje ki zöld színű, dupla aláhúzással!

szoveg.html

ATARI

Az Atari egy amerikai vallalat, a világ egyik leghírosebb videójáták-konzol, illetve videójáták fejlesztőlyáráró cége 1972-ben Nolan Baimalel ér Ted Dalogne ajapítota. Neglapátjásákói videójátókok fejlesztőlyáráró cége 1972-ben Nolan Baimalel ér Ted Dalogne ajapítota. Neglapátjásákói videójátókok fejlesztőlyároz előszel köztészel nemerődőkének számá a videójátók ferőtenelmenhe Elő köznezlik az Atari VGS (Video Computer System) volt. a mely később az Atari 2600 nevet kapta. 1976-tól otthont számítójépeket is gyártottak (Arai 400,000. később X.-sorozal, a 1908-as videójáték-vidsági alaposa nereszthe tett e égi működésének. A nehőr helyzetbe került céget 1984-ben jacf. Tramial. a Commodore alapítója és korábál ulajdonosa vásárolta meg. Az ő vezetése alatt mutaták be 1965-ben a 16 bites, Motorola 68000 processzoron alapíal Atari ST számítójépe-tsaládót, amely a nyolcvana-klenevenes évek fordulóján igen népszerv volt. Az olcső PC-k elterjedésével az Atari folyamatosan piacot veszitett, és hába mutatta be az igen fejlett, Motorola 68003 alapi Atari Falcon számítójépet és a 6 bites játékotmozók előtúráta, az Atari jaguart, a csődőt ben kerülhette el. Az Atari Corporation 1996-ban átalakult, majd megszinitették. Az értekes Atari márkanevet 1999-ban a Hasbro játékygyáró világégey étte meg. 201-ben az Infogrames szötfvercég vette meg a Hasbro Interactive nevű leányvállalatot az Atari márkához kapcsolódó jogokkal együtt. A cég jelenleg Atari San éven működik. A látszólagos osztály (pseudo class) egy, a szelektor utáni :-ot követő kulcsszó, amivel a kiválasztott elem(ek) különféle állapotaiban alkalmazandó formázás adható meg.

Látszólagos osztályok referenciája

Hivatkozásoknál alkalmazható:

link

Még nem követték a hivatkozást

visited

Már követték a hivatkozást

hover

Egér a hivatkozás felett

active

Már rákattintottak, de az új tartalom még nem töltődött be

Ebben a sorrendben kell definiálni őket!


```
hivatkozas.html
```

Olvasgasson Semmelweis Ignácról és a kézmosás fontosságáról!

list-style-type

Felsorolásjel típusa

- Számozott listákhoz, pl. decimal (arab számok), lower-alpha (kisbetűk),
 upper-roman (római számok nagybetűkkel)
- Nem számozott listákhoz, pl. disc (körlemez), circle (körvonal), square (négyzet)
- Eltüntetés: none

szamozott.html Válasszon a felsorolásjelek közül! O decimal armenian Ocik-ideographic O decimal-leading-zero georgian hebrew hiragana O hiragana-iroha katakana katakana-iroha lower-alpha O lower-greek lower-latin Immr. roman unner-alpha upper-greek upper-latin upper-roman none 1. Répa 2. Retek 3. Mogyoró

list-style-image

A felsorolásjel egy kép url() függvénnyel, vagy none. Érdemes megadni a list-style-type-ot is, hátha nem lehet megjeleníteni a képet.

sajatjelolo.html

```
7 u| { | ist -style -image: url("tick.svg"); }
```

- Répa
- Retek
- Mogyoró

list-style-position

A felsorolásjel helyzete

- outside: a bekezdés bal széle előtt, alapértelmezés.
- inside: a bekezdésen belül, a szöveg részeként.

kivulbelul.html

```
7     ul.kivul { list-style-position: outside; }
8     ul.belul { list-style-position: inside; }
9     li { border: 1px solid black; }
```

Jelölő kívül:

Répa
Répa
Répa
Retek
Retek
Retek
Mogyoró
Mogyoró
Mogyoró

Jelölő belül:

```
Répa
Répa
Répa
Répa
Retek
Retek
Retek
Mogyoró
Mogyoró
Mogyoró
```

Rövidítés:

list-style: list-style-type list-style-position list-style-image Ha bármelyik hiányzik, az alapértelmezett értéket fogják használni. Készítse el a mellékelt ábrának megfelelő weboldalt! A felső rész felsorolásjeleként használja a rouge.png fájlt!

Táblázatok alapértelmezett formázása:

- Cellaméretek a tartalomhoz igazodnak
- Nincsenek szegélyek
- Fejléc (>) cellák félkövérek, középre zártak
- Normál cellák () balra zártak

tablazat01.html

Termék	Ár (Ft
AdeZ növényi alapú ital	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

Kaphat szegélyt a teljes táblázat . . .

tablazat02.html

```
table { border: 1px solid black; }
11
      12
       <tr>TermékÁr (Ft)
       <tr>AdeZ növényi alapú ital<td><599</
13
           \hookrightarrow td>
       After Eight Classic desszert
14
           \rightarrow 899/tr>
       Agri Garden professional tömlő</
15
           \hookrightarrow td>3999
      16
```

Termék Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital 599
After Eight Classic desszert 899
Agri Garden professional tömlő 3999

...vagy annak cellái ...

tablazat03.html

th, td { border: 1px solid black; }

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
3	899
Agri Garden professional tömlő	3999

...vagy mindkettő.

tablazat04.html

table, th, td { border: 1px solid black; }

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
5	899
Agri Garden professional tömlő	3999

A cellák közötti távolság változtatható a border-spacing tulajdonságával ...

```
tablazat05.html

table { border-spacing: 15px; }
table, th, td { border: 1px solid black; }
```

```
    Termék
    Ár (Ft)

    AdeZ növényi alapú ital
    599

    After Eight Classic desszert
    899

    Agri Garden professional tömlő
    3999
```

Táblázatok

...de teljesen el is tüntethető a border-collapse tulajdonságával: separate elkülönített cellák, alapértelmezés. collapse összevont cellaszegélyek.

tablazat06.html

```
table { border-collapse: collapse; }
th, td { border: 1px solid black; }
```

Termék	Ár (Ft)
J	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

A cellák szegélye és tartalma közötti távolság a , padding tulajdonságával állítható.

tablazat07.html

```
table { border-collapse: collapse; }
th, td {
   border: 1px solid black;
   padding: 5px;
}
```

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

10

11 12

13

A cellákon belüli igazítás a text-align, vertical-align tulajdonságokkal állítható.

tablazat08.html

```
table { border-collapse: collapse; }
th, td {
   height: 2em;
   border: 1px solid black;
   text-align: left;
   vertical-align: bottom;
}
```

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

text-align: left;

10 11

12

13 14 Ha a táblázat szélesebb, mint amit a tartalom indokol, a maradék hely arányosan lesz elosztva.

```
tablazat09.html

table {
    border-collapse: collapse;
    width: 100%
}
th, td {
    border: 1px solid black;
```

Az olvashatóság javításához pl. kiemelhetjük az egér alatti sort a :hover látszólagos osztállyal. Figyeljük meg a "csíkozást"!

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

tablazat10.html

Az olvashatóság a sorok váltakozó háttérszínével is javítható. Egy szülő elem (pl.) gyerekei (sorok) közül meghatározottak kiválasztása: nth-child() látszólagos osztállyal.

An+b

 $n = 0 \dots$, de a gyerekek számozása 1-től indul!

even

Páros elemek $\equiv 2n$

odd

Páratlan elemek ≡ 2n+1

Termék	Ár (Ft)
AdeZ növényi alapú ital	599
After Eight Classic desszert	899
Agri Garden professional tömlő	3999

```
tablazat11.html
```

```
table { border-collapse: collapse; }
          tr:nth-child(even) { background-color: #f0f0f0; }
8
9
         th, td {
10
            border-top: 1px solid lightgray;
11
            padding: 5px:
12
13
14
            text—align: left;
            background—color: yellow;
15
16
          td { border-bottom: 1px solid lightgray; }
17
```

Görgethető táblázat, trükkök:

- lacksquare Rögzített fejléc ightarrow két külön táblázat, csak az alsó görgethető
- Görgetés: táblázat beágyazva egy túl alacsony elembe, és overflow-y: scroll (hasonlóan a vízszintes irányú görgetés is lehetséges az overflow-x tulajdonsággal)
- Legyenek a két táblázat oszlopai rendre azonos szélességűek!

Termék Anter Eight Glassic desszert	Ár (Ft)
Agri Garden professional tömlő	3999
Kit Kat, Smarties vagy Boci Buborék	549
Bords Eve margarin	419
Kunsági dobozos tej	189

Táblázatok

tablazat12.html

```
28
       29
        <colgroup>
30
          <col class="bal" />
          <col class="jobb" />
31
32
        </colgroup>
33
         <tr><th>>Term \acute{e}k<th>>Ár (Ft)</tr>
       34
35
       <div class="gorget">
        36
37
          <colgroup>
38
            <col class="bal" />
            <col class="jobb" />
39
40
          </colgroup>
41
          AdeZ növényi alapú ital599
51
          <tr>\timestd>\timesixo Ice Tea\timestd>\times398
52
        53
       </div>
```

tablazat12.html

```
table { border-collapse: collapse; }
          tr:nth-child(even) { background-color: #f0f0f0; }
 9
          th, td {
10
             border-top: 1px solid lightgray;
11
             padding: 5px;
12
13
          th {
14
            text-align: left:
15
             background-color: vellow:
16
17
          td { border-bottom: 1px solid lightgray: }
18
           div gorget {
19
             height: 8em;
20
             overflow -v: scroll:
             display: inline-block;
21
22
23
           col bal \{ width: 350px; \}
           col jobb { width: 80px; }
24
```

```
Táblázat címkéjének elhelyezése: caption-side
top
Fent, alapértelmezés.
```

bottom

Lent.

Üres cellák szegélyeinek rajzolása: empty-cells

show

Megrajzolja, alapértelmezés.

hide

Nem rajzolja meg.

Táblázat megjelenítési algoritmus: table-layout

auto

A cellák szélessége a legszélesebb nem tördelhető tartalmi elem függvénye. Alapértelmezés.

fixed

Az oszlopok szélességét vagy

- a és <col> elemek szélességei adják meg, vagy
- az első sor celláinak szélességei. Ha ilyen nincs, egyforma szélesek lesznek a cellák.

Nagy táblázatoknál jelentősen gyorsabb megjelenés.

Készítse el a queen.png fájl felhasználásával az alábbi weboldalt, ami a Nyolckirálynő probléma egy lehetséges megoldását mutatja! Ügyeljen rá, hogy keskeny kijelzőkön a táblázat vízszintesen görgethető legyen! (A cellák 50x50, a képek 40x40px méretűek.)

sakk.html

A display tulajdonsággal állítható egy elem megjelenése:

block

Blokkszintű megjelenítés

inline

Soron belüli megjelenítés

inline-block

Soron belüli blokk megjelenítés

none

Nincs megjelenítés

Blokkszintű elemek

Pl. , <div>. Új sorban kezdődik, vízszintesen elfoglalja a teljes rendelkezésre álló helyet (átállítható).

Soron belüli elemek

Pl. <a>, . Sor (blokk) belsejében kezdődik, annyi helyet foglal, amennyit a tartalom kíván.

Soron belüli blokkok

A két módszer vegyítése. Beállítható a szélesség, magasság, alsó és felső margók, kitöltések, mint a blokkszintű megjelenítésnél. Viszont az elem nem kerül új sorba.

JavaScript programok gyakran használják a none értéket bizonyos tartalmak ideiglenes elrejtésére/megjelenítésére a DOM módosítása helyett.


```
meretezes.html
           label {
             display: inline — block;
             width: 100 px:
10
11
           input[type=text] {
12
             width: 200 px:
             box-sizing: border-box;
13
14
15
           select {
             width: 200 px;
16
17
```

```
Név: Pl. Gipsz Jakab
Végzettség: középiskola/gimnázium v
```

A visibility tulajdonsággal állítható egy elem láthatósága:

visible

Látható.

hidden

Rejtett, de az elhelyezéséhez szükséges helyet a böngésző fenntartja!

